

Haşhaş Tarımı

Geleneksel olarak tarımı yapılan haşhaş, *Papaver somniferum* L. türü olan tek yıllık bir kültür bitkisidir. *Papaver somniferum* L., *Rhoedales* takımının *papaveraceae* familyasındandır. Bu familyanın da *Papaver* cinsi içerisinde yer almaktadır.

Türkiye'de Haşhaş ekimi, Afyonkarahisar, Amasya, Burdur, Çorum, Denizli, Isparta, Kütahya, Tokat, Uşak illerinin tamamı ile Balıkesir, Eskişehir, Konya ve Manisa illerinin bazı ilçelerinde olmak üzere toplam 13 İl'de yapılmaktadır.

Tüm dünyada ekiminden üretimine ve satışına kadar ilgi ile izlenen haşhaş, ülkemizde tohumunun %50 civarında yağ içermesi nedeniyle geleneksel olarak gıda amaçlı, kapsülünün ise ihtiva ettiği morfin ve diğer alkaloidlerin tıbbi ve bilimsel amaçlı kullanımı yönünden önemli bir endüstriyel bitki olma özelliği taşımaktadır.

Bitkisel Özellikleri

Haşhaş tek yıllık hem yazlık hem de kışlık ekilebilen, otsu yapıda bir endüstri bitkisidir. Vejetasyon süresi yazlık ve

kışlık oluşuna göre 110-280 gün arasında değişmektedir.

Kök: Kazık bir köke sahip olan haşhaşın kök yapısı fazla kuvvetli değildir. Kazık kökler toprağın 30-100 cm kadar derinine inebilir. Yan kökler zayıf olduğundan, sulama yapıldıktan veya yağmurlardan sonraki esebilecek kuvvetli rüzgarlar bitkileri devirip yatırabilir.

Sap: Haşhaş bitkisi iklim ve yetiştirme tekniklerine bağlı olarak 30-180 cm kadar boylanabilir. Bitkinin sapı ve dalları tüysüz, düz ve üzeri gri-yeşil bir mumsu tabakayla örtülüdür.

Çiçek: Haşhaşta ana sap ve her dalın ucunda bir tomurcuk oluşur. En dış kısımda yeşil renkte iki adet çanak yaprak (sepal) ve iç kısımda buruşuk bir durumda beyaz veya mor renkte olabilen dört adet karşılıklı duran taç yaprak (petal) vardır.

Haşhaştan Faydalanma Şekilleri

Haşhaştan ekonomik değeri olan tohum ve kapsül kabuğu olmak üzere iki önemli ürün elde edilmektedir.

Kapsül: Haşhaşın milletlerarası ününü sağlayan ihtiva ettiği morfin ve diğer alkaloidler'den kaynaklanan tıbbi özelliğidir. Haşhaş çiçeklerinin döllenenmesinden sonra, kapsül veya koza denilen meyveler oluşur. Her dalın ucunda çiçek açtığından, dal sayısı kadar meyve oluşur.

Tohum

Haşhaş tohumları gri-mavi, sarı, beyaz, çiy kahve ve pembe renklerde olabilmektedir. 1000 tane ağırlığı 0.40-0.80 gram arasında, ortalama olarak 0.50- 0.60 gr. dır. Haşhaş tohumunun en önemli özelliği %45-54 yağ ve %20-30 protein içeriğine sahip olmasıdır.

İklim İstekleri: Haşhaş tohumları toprakta yeterli nemi bulduklarında 4° C'de çimlenebilmektedir. Kök sistemi iyi gelişmiş ve 6-8 adet rozet yaprağı oluşturmuş bitkiler normal kış mevsimini zarar görmeden geçirirler.

Toprak İstekleri: Haşhaş fazla toprak seçici özellikte değildir. Ancak kumlu-tınlı karakterdeki topraklar idealdir.

Münavebe: Haşhaş toprağı yormaz, yarı nadas yerine geçer. Haşhaş çapa bitkisi olduğu için kendinden sonrasına, yabancı otlardan arınmış, temiz bir tarla bırakır.

Gübreleme: Kışlık olarak ekilen ve sulu koşullarda yetiştirilen haşhaş bitkisine en az 12 kg/da azot ve 6 kg/da fosfor uygulanması önerilmektedir.

ORTA KARADENİZ GEÇİT KUŞAĞI
TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Tel : 0 (356) 252 12 50-51

Faks : 0 (356) 252 12 53

<https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tokatarastirma>

TAGEM
ALGÜ & İNNOVASYON
30.YIL

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

TARIMSAL ARAŞTIRMALAR VE POLİTİKALAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ORTA KARADENİZ GEÇİT KUŞAĞI
TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜ

HAŞHAŞ TARIMI

Mustafa BOZDAĞ
Ziraat Yüksek Mühendisi
TOKAT – 2021

